

# Savosenmäen koulu Kiusaamisväkivallan ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma



## 1. Miten ehkäisemme kiusaamista?

### 1. Turvallinen ja yhteisöllinen ilmapiiri

- Luokissa on sovittu ja **kirjattu** yhteiset pelisäännöt ja toimintatavat
- Luokassa tervehditään päivittäin ja vaihdetaan kuulumisia
- Pidetään viikoittain *hyvän mielen hetkiä*, joissa keskustellaan mukavista asioista ja vahvistetaan ryhmähenkeä



### 2. Hyvinvointitaitojen opetus

- Empatian, tunteiden tunnistamisen ja rakentavan puheen harjoittelua esim. vahvuus- ja onnistumispuhe, rikastettu palaute ja tilanteiden sanoittaminen
- Käytössä mm. Hyvää kasvua -materiaali ja Mieli ry:n tunne- ja turvataitomateriaalit
- Roolileikit ja draamaharjoitukset kiusaamistilanteiden ymmärtämiseksi

### 3. Yhteisölliset tapahtumat

- Luokkien ystäväviikot, ryhmäytymispäivät sekä koulun yhteiset juhlat ja tapahtumat
- Oppilaskuntatoiminta
- Kiusaamisen vastaiset kampanjat
- Kummitoiminta

## 2. Miten puutumme kiusaamiseen varhain?

### 1. Havainnointi ja tunnistaminen

- Seurataan aktiivisesti oppilaiden vuorovaikutusta
- Tunnistetaan kiusaamisen eri muodot

### 2. Ilmoituskanavat

- Oppilaat voivat kertoa huolistaan nimettömästi *huolilaatikon* kautta (sijainti: käytävällä opettajahuoneen seinustalla)
- Luokissa käydään säännöllisesti keskusteluja, joissa oppilaat voivat kertoa kokemuksistaan



### 3. Nopeat toimenpiteet

- Kiusaamiseen puututaan heti: keskustellaan osapuolten kanssa ja selvitetään tilanne
- Tarvittaessa otetaan yhteyttä huoltajiin ja koulun tukihenkilöihin (Verso-aikuinen, Kiva-tiimi, kuraattori, psykologi)

## 3. Miten tuemme oppilaita?

### 1. Kiusatun tukeminen

- Mahdollisuus keskusteluun turvallisen aikuisen kanssa
- Vahvistetaan sosiaalisia suhteita ja tarjotaan vertaistukea

### 2. Kiusaajan ohjaaminen

- Keskustelu käytöksestä ja sen seurauksista
- Ohjaus tunne- ja käyttäytymistaitojen vahvistamiseen



### 3. Seuranta

- Tilannetta seurataan: onko kiusaaminen loppunut?
- Tukitoimet jatkuvat tarvittaessa pidempään
- Luokissa toteutetaan *kiusaamiskartoitus* syksyllä ja keväällä

## 4. Käytössämme olevat työkalut ja menetelmät

- **Huolilaatikko** – nimettömään huolen ilmaisuun
- **LOPETA! -sana** – ilmaisemaan kiusaamisen kokemusta
- **Hyvinvointiopetus 1 h / vko**
- **Luokaan/ ryhmään kohdistuvat interventiot** – luokan ilmapiiri, kaverisuhteet
- **Tunne- ja vuorovaikutusmateriaalit**
- **KiVa-materiaali** – ryhmäyttämiseen ja kiusaamisen ehkäisyyn
- **Pohdintapipo** – moniste ristiriitatilanteiden selvittelyn tueksi
- **Wilma** – kodin ja koulun välinen yhteistyö ja viestinnän väline
- **Smarttitunnit (2. lk)** – sosiaalisten taitojen harjoitteluun
- **Art-tunnit (6. lk)** – itsesäätely- ja moraalisten taitojen kehittämiseen
- **Malti-ryhmät (0.–3. lk)** – toiminnanohjauksen ja tarkkaavaisuuden tukemiseen
- **VERSO** – ratkaisukeskeinen vertaissovittelumenetelmä
- **KiVa-tiimi** – ratkaisukeskeinen aikuissovittelu (ryhmäsovittelu)
- **RESTO** – ratkaisukeskeinen aikuissovittelu (parisovittelu)
- **Opiskeluhuollon palvelut**
- **Kurinpitotoimet, jotka myös kirjataan Wilmaan** (kasvatuskeskustelu, jälki-istunto, kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen)



## 5. Miten huoltaja voi tukea?

- Keskustele lapsesi kanssa kiusaamisesta ja sen muodoista sekä hänen kaverisuhteistaan koulussa, vapaa-aikana ja digitaalisissa ympäristöissä
- Ole yhteydessä kouluun, jos epäilet kiusaamista
- Seuraa Wilmaa ja osallistu koulun tapahtumiin
- Kannusta ja tue!

# SAVOSENMÄEN KOULU

## Puuttumisen portaat epäasialliseen käytökseen ja kiusaamisväkivaltaan

HUOM! Tapauskohtaisesti käytetään harkintaa esim. väkivaltatilanteista käydään ja kirjataan kasvatustilanteita. Tarvittaessa opiskeluhouollossa tarkastellaan ja harkitaan lastensuojeluilmoituksen ja poliisiyhteistyön tarvetta.

1. Tilannetta on edeltänyt Lopeta-sanan käyttö
2. Suullinen huomautus epäasiallisesta käytöksestä (max. 2 kertaa), jolloin oppilaalla on mahdollisuus korjata omaa toimintaansa
3. Wilma merkintä / Pohdintapipo
4. Mikäli samasta asiasta kertyy useampi Wilma-merkintä niin asiasta käydään kasvatustilanteita, johon myös huoltaja kutsutaan. Se kirjataan Wilmaan ja on kurinpitotoimi.
5. Opiskeluhouollon tuki
6. Kurinpitotoimet; jälki-istunto, kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen

**Kodin ja koulun yhteistyö portaiden kaikilla eri tasoilla**

**Turvallinen, yhteisöllinen toimintakulttuuri**

Ryhmyttäminen  
Luokan ja koulun yhteiset juhlat ja tapahtumat  
Osallisuus esim. Viherhiukkaset, Kummitoiminta, Väikkätoiminta  
Luokan struktuurit ja säännöt  
Koulun järjestyssäännöt ja toimintaohjeet  
Vahvuuskasvatus  
Kannustus  
Ratkaisukeskeisyys

**Epäystävällinen käytös ja puhe**

Oppilaan / luokan sosioemotionaalisten taitojen tukeminen  
esim. Smartti- ja Art-tunnit, Malti-ryhmät  
Meidän luokka-tunnit  
Nepsy-valmennus  
Ryhmäinterventiot  
Lopeta-sana  
Huomautus max 2 kertaa  
Wilma-merkintä  
Pohdintapipo  
Huolilaatikko

**Ristiriidat  
Lievä kiusaaminen**

Lopeta-sana  
Huolilaatikko  
Vertaissovittelu (VERSO)  
Pohdintapipo

**Jatkuva kiusaaminen**

Huolilaatikko  
KiVa-aikuisselvittely  
Kasvatustilanteita  
Luokkainterventiot  
Ryhmäinterventiot  
Kodin ja koulun tiiviimpi yhteistyö

Kiusaamisella on monia muotoja, se voi olla fyysistä, henkistä ja / tai sosiaalista.

Kiusaaminen = kohdistuu samaan henkilöön, uhri on puolustuskyvytön, tilanteen toistuvuus.

Verso- ja KiVa-selvittelyistä tulee merkintä Wilmaan.

**Pitkittynyt, vakava kiusaaminen**

Opiskeluhouollon palvelut  
Resto-aikuissovittelu (parisovittelu)  
Jälki-istunto  
Kirjallinen varoitus

**Pitkittynyt väkivaltainen kiusaaminen**

Lastensuojeluilmoitus  
Poliisiyhteistyö  
Vahingonkorvaus  
Määräaikainen erottaminen